

גיליון מס' 456 פרשת בא
תשפ"ב שנה עשירית

חדש:
ניתן לקבל הגליון בפקס
יש לחייג מדי שבוע
למספר: 073-3518015

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

דרכי החיזוק

בתחילת השבוע שלח מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א את ספרו החדש 'דרכי החיזוק' בענייני ציבור לרבינו שליט"א. בספר מופיעים משאות חיזוק, פרקי שו"ת והדרכה, וכן מכתבים ציבוריים רבים עליהם חתם רבינו שליט"א בצוותא עם מרן רה"י שליט"א. בעיון בין דפי הספר, מצאנו את הדברים הבאים, מתוך שיחה מיוחדת שנשא מרן רה"י שליט"א מביתו, בתקופת התגברות מחלת הקורונה.

"ידוע לי על אחד שהיו לו ייסורים, ושאל את מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א עצה לכך, ואמר לו רבי חיים שיאמר בכל יום עשרה פרקי תהלים, ובאמת זה עזר, והקשיים עברו, על ידי הזכות של עשרה פרקי תהלים. אם כן מסתבר שגם עכשיו אם יאמרו עשרה פרקי תהלים בכל יום, הרי זה לא הרבה, ואין זה קשה, לומר עשרה פרקים בכל יום, ואם הציבור יתחזקו בזה, מסתבר ויכול להיות שזה יעצור את המגיפה. ורבי חיים שליט"א אמר כן בתור עצה, ואולי זו הייתה גם ברכה, אבל זה גם עצה, לזכות כל הציבור, וזוהי העצה איך לעזור לציבור, לעצור את המגיפה."

רבינו שליט"א עיין בספר זמן ממושך ובירך את העורכים שיזכו להוציא עוד ספרים רבים להגדיל תורה ולהאדירה.

"אלא ד' אמות של הלכה"

לאחר שאזל מן השוק בשנה האחרונה הספר ההלכתי המפורסם ורב המכר 'אלא ד' אמות של הלכה' (340 עמודים) אשר בו מובא בצורה מיוחדת ומבוארת כל הנהגות וההלכות בהם נוהג רבינו ע"ס השולחן ערוך מלווה בתמונות הנוגעות להלכות המובאים בספר, יצא לאור בימים אלו מהדורה חדשה נוספת, ניתן להזמין דרך מערכת "דברי שי"ח" במחיר מיוחד בסך 45 ₪ בלבד

להזמנות ניתן לפנות: 053-3145900

מעניני הפרשה

"ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות" (י"ב ז')

תבת 'מזוזות' כתוב חסר ו', וכן בהמשך (פסוק כ"ב, כ"ג). וקשה שבמצות מזוזה בפרשת ואתחנן (דברים ו' ט', ושם י"א כ') כתוב וכתבתם על 'מזוזות ביתך', מלא ו' ומה הסבה לשנוי. ויש לומר על פי הכלל שהובא ברש"י (שמות ל"א י"ח) שאם כתוב בשני דברים הבאים כאחד לשון חסר, הדבר מורה על שויות, ששניהם שוים בגדלם.

על פי זה מובן:

בפרשת יציאת מצרים היתה מצוה להזות על שתי המזוזות באפן שוה, לכן כתב 'מזוזות' חסר, אבל בפרשת ואתחנן לגבי מצות קביעת מזוזה, הרי יש מצוה לקבע רק בצד אחד של הפתח, לכן כתב 'מזוזות' מלא.

ההבדל בין פסח ראשון לפסח שני

"ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלהו" (י"ב ח')

בפרשת בהעלותך גבי פסח שני נאמר (במדבר ט' י"א) על מצות ומררים יאכלהו, ומשמע דהמצה והמרור שניהם יאכלו עם הפסח, ויש להבין למה כאן אצל פסח ראשון כתוב 'על מררים יאכלהו' ולא הוזכר דהפסח יאכל גם על מצות, אלא המצות הוזכרו בפני עצמן, מאי שנא פסח ראשון מפסח שני.

ונראה כי הטעם פשוט:

בפסח ראשון יש מצוה לאכל מצה גם בלא פסח, לכן כתיב 'ומצות על מררים יאכלהו', שהמצות האלו שהן מצוה בפני עצמה עם מרורים [ששני אלו הם העיקר] תאכלו על הפסח ולא כשאין פסח, דאז אין החיוב אלא במצה בלבד (דמרור בזמן הזה דרבנן, פסחים קט"ו, א, ורק על הפסח מהתורה).

אבל בפסח שני שאין מצוה כלל לאכל מצה בלא הפסח, לכן כתיב 'על מצות ומררים יאכלהו', שהעיקר הוא קרבן הפסח ואותו יאכלו על מצות ומרורים.

(שבענו מטוביך)

השטר ההיסטורי "יוכפלו מזונותיו" של רשכבה"ג מרן שר התורה שליט"א אשר מחולק לשותפים לקרן "להחיות אלפי נפשות" מס' 5900 בועד הרבנים לענייני צדקה בארה"ק, בו כתוב באש שחורה על גבי לבנה: "גדולה זכות הצדקה לועד הרבנים המחיה אלפי נפשות בארה"ק, ותהא לכם לשמירה מכל צרה, ויוכפלו מזונותיכם מתוך בריאות ונחת מכל יוצ"ח, חיים קניבסקי", לקבלת השטר ניתן להתקשר למוקד ועד הרבנים 1-800-22-36-36

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

"והיה לאות על ידך ולטוטפות בין עיניך"

מרתק! יריעה היסטורית כיצד הוקם מפעל התפילין הראשון ע"פ הידורי מרן החזו"א זצ"ל.

מאמר א' בסדרה.

תמונות: ארכיון 'אלא ד' אמות של הלכה', מאגר 'דברי שי"ח'.

מצות התפילין המזדמנת לכל אחד מאיתנו בכל יום, מוכרת מקרוב לכל אחד, אך מעטים הם היודעים כמה קושי ועמל טמונים מאחורי עשיית כל 'בית' תפילין. נוסף על מומחיות העשייה, בכדי להיות רגוע ובטוח שתפילין אכן נעשות בהידורים רבים, זקוקים למנה גדושה של יראת שמים שתהיה לו לעוסק בכך, היות ומלבדו אין אחד שיודע את שלימות מעשיו.

כנכד של אחד מהעוסקים בכך, המפורסם בירושלים לסופר ירא שמים העוסק בתחום זה עשרות שנים, סבי האהוב הרה"ג רבי אליהו דרמר שליט"א, אוד מוצל מאש וכן צאצא ל'באר מים חיים' זי"ע, ששטה את כוס התרעלה במלחמת העולם ועלה לארץ, ובגבורה מיוחדת העמיד דור חדש לתפארת, הנני מכיר מקרוב את קושי המלאכה.

בן דודו של סבי גם הוא עוסק בתחום זה, ומוכר יותר בבני ברק ובפרט אצל תלמידי מרן החזון איש. הרה"ח הישיש רבי נפתלי כהן שליט"א. ביריעה זו אנו חושפים מכלי ראשון את ההידורים והחומרות שנוהג בהם על פי החזון איש, ואת הנהגתו של מרן הגר"ח קניבסקי.

נחזור ונציין כי אין במדור זה משום הכרעה הלכתית, וגם אין ללמוד מכך כאילו רבינו שר התורה שליט"א מקפיד להחמיר או להקל כך או כך, היות והדברים יצאו מפי העוסק בבתי שליט"א ולא מרבינו. מטרת הדברים רק לספר לדור אחרון כיצד נהגו בדורות קודמים אנשי מעשה.

תודה מיוחדת לש"ב דומ"צ בעיה"ק בני ברק הרה"ג המפורסם רבי יעקב יוסף כהן שליט"א, שקירבנו אל המלאכה וטרח לברר הדק היטיב את מנהגי סבו החשוב.

ויהי רצון שלא יצא תקלה מתחת ידינו.

יצחק גולדשטוף

שתפילין מעור בהמה גסה אינו יודע, רק מעור בהמה דקה, ומכיוון שכבר קניתי עורות לכן ניסיתי בכל כוחי, עד שהצלחתי בס"ד."

טבת תשפ"ב: הרה"ח רבי נפתלי כהן מדגים לנכדו שליט"א את פרטי החומרות שנהג בהם

"התפילין של יד הראשון שעשיתי לקח לי לייצר חצי שנה, ויצירת התפילין של 'ראש' הראשון לקח לי שנה וחצי, ולבסוף נהיה בו חור ויצא פסול, אבל העיקר שמחתי הייתה שלימה שמצאתי את הדרך והשיטה כיצד לייצר."

"לפני שעליתי לארץ ישראל קניתי בבגליה 50 שלילים, המלחתי ועיבדתי אותם בעצמי, ועליתי עמם כאן לארץ ישראל, בארה"ק לא היה אז להשיג קלף כי לא היו בהמות ולא שחטו."

"ואז התחלתי לייצר בתים מאותם השלילים, במשך הימים היו עולים הרבה שאלות להלכה ולמעשה, והייתי עולה ללשכת הגזית לבית רבינו מרן החזון-איש והוא היה פושט לי את כל ספיקותיי בהלכה."

"כידוע ריבוע התפילין מעור בהמה גסה הוא מן העבודות הקשות שבמקדש, ולכן כל אלו שהתעסקו בזה התחילו להשתמש אז במכונה חשמלית, אני לא רציתי לעשות כן על דעת עצמי לכן נכנסתי למרן החזו"א לשאול אותו על כך, החזו"א באופן חריג, לא ענה מיד אלא חשב וחשב והרהר זמן מה, ואח"כ השיב בלשון-קדשו: "ניט משנה זיין", כלומר להמשיך רק בעבודת יד."

כמו כן בעניין הדבק במקום התפירות מרן החזו"א מאוד הקפיד שיהא תפור רק עם הגידים בלי דבק כלל, הלכה למשה מסיני, וגם בין חריצי התפילין של ראש מרן החזו"א הקפיד שיהיה פרודות בלי דבק כלל, וצריך מאוד להקפיד בזה."

כשהגאון הגדול רבי שלומיק ברמן זצ"ל הראה לחמיו מרן הסטייפלר זצ"ל את התפילין המהודרות שמייצר רבי נפתלי כהן

הוא התפעל מהם מאוד, מההידור והיופי ואמר לו לקנות לכבוד הבר מצוה של בנו הגר"ח פ" שליט"א אצל רבי נפתלי.

רבינו שליט"א נשאל על צורת אותיות בפרשיות תפילין

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com
🏡 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק
☎ 053-3145900 📠 077-2092005

מתוך הבריור המקיף שערכנו אצל "הבתים מאכער" שליט"א

אבן שואבת

אחד מהמיוחדים מוותיקי העיר בני ברק שהסתופפו בצילו של מרן החזון-איש זצוק"ל הלא הוא הישיש הרה"צ רבי נפתלי כהן שליט"א "הבתים מאכער" הידוע. כבר חלפו קרוב ל-75 שנה מאז הגיע להשתקע בבני ברק ומעונו הפך לאבן שואבת כשכל גדולי ישראל ותלמידי החזון איש הידרו לקנות דווקא אצלו את התפילין בידועם שרבי נפתלי שליט"א מקפיד על כל פסיקותיו של החזו"א עם כל החומרות וההידורים.

מה גם שבכל שאלה הלכתית היה פונה למרן החזו"א זצ"ל לברר את ספיקותיו והינו אחד ממעתיקי השמועה של הלכות פסוקות של רבינו החזון איש. מרן שר התורה שליט"א אף הוא בעבר עלה לבית המלאכה של רבי נפתלי (שהיה ברחוב רש"י 31 ב"ב) לרשום מפיו את הנהגות החזו"א בתוך מחברת הרשימות למשמרת עולם.

כיצד הלכתם לייצר תפילין?

רבי נפתלי כהן: עם תום מלחמת העולם השנייה, ברחתי מרומניה לבלגיה ללמוד בישיבתו של מו"ר הגה"צ בעל "ויחי יוסף" מפאפא זצ"ל, ומכיוון שרוב הבחורים היו יתומים וגולים והיו צריכים לחתן את עצמם, לא הייתה ברירה וחלק מהבחורים התחילו ללמוד מקצוע יהלומנות ומסחר בבורסה וכסף וזהב.

"אני מאידך, רציתי לבחור דווקא במקצוע תורני, יגעתי הרבה בלימוד הלכות סת"ם, ובמקביל קיבלתי לתיקון באותה עת ס"ת תפילין ומזוזות מגילות ישנים. לחרדתי גיליתי באותם ימים שלאחר מלחמת העולם, זיופים נוראים במלאכת הסת"ם: בתפילין 'דקות' משתי עורות היו חריצים מזויפים, והבתים מסאטמער גסות שנקראו 'עור שור' היו להם שיניין עשויים מטיח רח"ל ובכלל לא מעור, הטיח התפורר לי בידיים באמצע העבודה, היו פסולים ממש."

"ואז החלטתי לנסות לייצר תפילין כשרים ומהודרים בכוחות עצמי. היה שם בבלגיה יהודי חסידי מגליציה שסיפר לי שהוא יודע את המקצוע של ייצור בתים לתפילין, שמחתי מאוד וקניתי עורות, ואז בקשתי ממנו שיבוא לעזור לי במלאכה, ואז התחרט ואמר

ניתן לתרום גם במכשידי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586
קהילות 073-2757000 שלוחה-4310